

ένα μήνα καθ' ὅλοκλήρου στρατιᾶς, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι, ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας, ἔχομεν τὸ ὑπόγειον, ὅπως φύγωμεν μετὰ τῆς λείας ἡμῶν.

— Καὶ τί πράττει ὁ δούξ δ' Ἀνζιού ταύτην τὴν στιγμήν;

— Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ κινδύνου, ἐλιποψύχησεν, ὡς πάντοτε. Ἐπέστρεψεν εἰς τὸ μέγαρόν του καὶ περιμένει εἰδήσεις ἡμῶν ἐν μέσῳ τοῦ Βουσύ καὶ τοῦ Μονσορώ.

— Ὡφείλει νὰ ἦναι ἐνταῦθα καὶ ὄχι εἰς τὸ μέγαρόν του.

— Νομίζω, ὅτι πλανᾶσθε, ἀδελφέ μου, εἶπεν ὁ καρδινάλιος· ὁ λαὸς καὶ οἱ εὐπατρίδαι ἤθελον θεωρήσει ὡς ἐνέδραν κατὰ τῆς οἰκογενείας τὴν ἐνταῦθα παρουσίαν τῶν δύο ἀδελφῶν ὡς πρὸ ὀλίγου ἐλέγουμεν, ὀφείλομεν ν' ἀποφύγωμεν τὸ νὰ θεωρηθῶμεν ὡς ἀρπαγες τοῦ θρόνου. Διαδεχόμεθα νομίμως καὶ οὐδὲν πλέον. Ἀφίνοντες τὸν δούκα δ' Ἀνζιού ἐλεύθερον καὶ τὴν βασιλομήτορα ἀνεξάρτητον, προκαλοῦμεν ἐφ' ἡμᾶς τὰς εὐλογίας ἀπάντων καὶ τὸν θαυμασμόν τῶν ἡμετέρων ὀπαδῶν, οὐδεὶς δὲ θέλει δυνηθῇ ν' ἀντιέξῃ καθ' ἡμῶν. Ἀλλως πράττοντες, θέλομεν διεγείρει καθ' ἡμῶν τὸν Βουσύ καὶ ἑκατὸν ἑτεραὶ κινδυνωδέστατα ξίφη.

— Μπᾶ! ὁ Βουσύ θὰ μονομαχήσῃ αὐριον μετὰ τῶν εὐνοουμένων.

— Διέχθε! θὰ τοὺς φονεύσῃ ὠραία ὑπόθεσις· ἔπειτα θὰ γίνῃ ἰδιὸς μας, εἶπεν ὁ δούξ δὲ Γκίζης. Ἐγὼ θὰ τὸν διορίσω ἀρχηγὸν στρατοῦ ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπου θέλει ἐκραγῇ πόλεμος, ἀναμφιβόλως. Ὁ ἀρχὼν δὲ Βουσύ εἶναι ἀνὴρ ἐξόχου πνεύματος καὶ ἐκτιμῶ αὐτὸν μεγάλως.

— Καὶ ἐγώ, εἰς ἀπόδειξιν ὅτι δὲν ἐκτιμῶ αὐτὸν ἥττον ὑμῶν, ἀδελφέ μου, ἐὰν χηρεύω, εἶπεν ἡ δούκισσα δὲ Μονπανσιέ, θέλω νυμφευθῇ αὐτόν.

— Νὰ τὸν νυμφευθῇ, ἀδελφὴ μου! ἀνέκραξεν ὁ Μεγξέν.

— Ὑπάρχουσι μεγαλήτεροι ἐμοῦ δέσποιναι, εἶπεν ἡ δούκισσα, αἵτινες ἔπραξαν περισσότερα χάριν αὐτοῦ, ἐνῶ δὲν ἦτο τότε ἀρχηγὸς στρατοῦ.

— Καλὰ, καλὰ, εἶπεν ὁ δὲ Μεγξέν, αὐτὰ τὰ βλέπομεν ἀργότερα· τώρα, ἐπὶ τὸ ἔργον!

— Τίς εἶναι πλησίον τοῦ βασιλέως; ἠρώτησεν ὁ δούξ δὲ Γκίζης.

— Ὁ ἡγούμενος καὶ ὁ ἀδελφὸς Γορανφλότος, νομίζω, εἶπεν ὁ καρδινάλιος. Δέον νὰ βλέπῃ γνωστὰ πρόσωπα, ἄλλως θ' ἀγριεύσει.

— Ναί, εἶπεν ὁ Μεγξέν, ἅς φάγωμεν τοὺς καρπούς τῆς συνωμοσίας, ἀλλ' ἅς μὴ συλλέξωμεν αὐτούς.

— Μήπως εἰσῆλθεν ἤδη εἰς τὸ κελλίον; ἠρώτησεν ἡ δούκισσα, ἀνυπομονοῦσα νὰ δώσῃ τῷ βασιλεὶ τὸ τρίτον στέμμα, τὸ ὁποῖον ὑπέσχετο αὐτῷ πρὸ τὸσον μακροῦ χρόνου.

— Ὅχι· θέλει ἰδεῖ πρῶτον τὸν ἐν τῇ κρύπτῃ βωμῶν καὶ θέλει προσκυνήσῃ τὰ ἅγια λείψανα.

— Ἐπειτα;

— Ἐπειτα, ὁ ἡγούμενος θέλει ἀπαγ-

γεῖλαι αὐτῷ πομπῶδεις τινὰς φράσεις περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἐγκοσμίμων· μετὰ δὲ τοῦτο, ὁ ἀδελφὸς Γορανφλότος, τὸν ἡξεύρετε, ὁ ἀπαγγεῖλας τὸν θυμᾶσιον ἐκείνον λόγον τὴν νύκτα τῆς Ἐνώσεως....

— Λοιπὸν;

— Ὁ ἀδελφὸς Γορανφλότος θέλει προσπαθῇ ν' ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς πεποιθήσεώς του ὅ,τι ἡμεῖς ἀποστρεφόμεθα ν' ἀποσπάσωμεν ἐκ τῆς ἀδυναμίας του.

— Πραγματικῶς, τοῦτο θὰ ἦτο πλειστάκις προτιμότερον, εἶπεν ὁ δούξ σκεπτικῶς.

— Μπᾶ! ὁ Ἑρρίκος εἶναι δυσειδαίμων καὶ ἐξησθενημένος, εἶπεν ὁ Μεγξέν. ἐγγυῶμαι δ' ὅτι θὰ ἐνδώσει εἰς τὸν φόβον τῆς κολάσεως.

— Ἐγὼ ὅμως εἶμαι ἥττον ὑμῶν πεπεισμένος, εἶπεν ὁ δούξ, ἀλλ' ἡ ὑποχώρησις εἶναι ἀδύνατος, ἐπομένως, μετὰ τὴν ἀπόπειραν τοῦ ἡγουμένου καὶ μετὰ τοὺς λόγους τοῦ Γορανφλότου, θέλω καταφύγει εἰς τὸ ἔσχατον μέσον, τὴν ἐκφόβισιν.

— Τότε δὲ θέλω κείρει τὸν Βαλοῶ μου, εἶπεν ἡ δούκισσα, ἐπανελθοῦσα εἰς τὴν προσφιλεῖ αὐτῇ σκέψιν.

— Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, κωδωνίσκος ἀντήχησεν ὑπὸ τοὺς ἐκ τῆς ἐπερχομένης νυκτὸς σκοτιζομένους θόλους.

— Ὁ βασιλεὺς κατέρχεται εἰς τὴν κρύπτην, εἶπεν ὁ δούξ Γκίζης, ἐμπρός, Μεγξέν, καλέσατε τοὺς φίλους σας καὶ ἅς γίνωμεν αὐθις μοναχοί.

Παραχρῆμα, αἱ κουκουλαὶ ἐκάλυψαν τὰ τολμηρὰ μέτωπα, τοὺς σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς εὐγλώττους οὐλὰς, εἶτα δὲ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα μοναχοί, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῶν τριῶν ἀδελφῶν, διηυθύνθησαν πρὸς τὴν εἰσόδον τῆς κρύπτῃς.

ΠΓ'

Σχικὸν πρῶτος.

Ὁ βασιλεὺς διετέλει ἐν βαθείᾳ κατανύξει, προοιωνιζομένη τὴν εὐτυχὴ ἐπιτυχίαν τῶν σχεδίων τῶν κυρίων δὲ Γκίζης.

Ἐπεσεκθῆν τὴν κρύπτην μεθ' ὅλων τῶν ἀδελφῶν, ἡσπᾶσθη τὴν θήκην τῶν ἁγίων λειψάνων καὶ ἐτελείωσε τὰς εὐλαβεῖς ταύτας πράξεις, τύπτων ἑαυτοῦ τὸ στήθος καὶ ὑποτονθορίζων τοὺς πενθιμωτέρους ψαλμούς.

Ὁ ἡγούμενος ἤρξατο τῶν πραινέσεών του, τῶν ὁποίων ὁ βασιλεὺς ἠκροάσατο μετὰ τῆς αὐτῆς εὐλαβοῦς συντριβῆς τῆς καρδίας.

Ἐν τέλει, συνεπεία νεύματος τοῦ δούκα Γκίζης, ὁ Ἰωσήφ Φουλὼν ὑπεκλίθη ἐνώπιον τοῦ Ἑρρίκου καὶ εἶπεν αὐτῷ:

— Μεγαλειότατε, εὐαρεστεῖσθε νῦν νὰ ἔλθῃτε νὰ καταθέσῃτε τὸ ἐπίγειον ὑμῶν στέμμα πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ αἰωνίου κυρίου;

— Ὑπάγωμεν... ἀπήντησεν ἀπλῶς ὁ βασιλεὺς.

Παραχρῆμα δ' ἄπασα ἡ ἀδελφότης τῶν μοναχῶν, τεταγμένη ἀνὰ δύο στίχους, διηυθύνθη πρὸς τὰ κελλία, τῶν ὁποίων ἐφαινότο, πρὸς τ' ἀριστερά, ὁ κύριος διάδρομος.

Ὁ Ἑρρίκος ἐφαίνετο λίαν συγκεκινημένος, ἐνῶ αἱ χεῖρές του δὲν ἔπαυον τοῦ νὰ τύπτωσι τὸ στήθος του.

Ἀφίκοντο, ἐπὶ τέλους, εἰς τὸ κελλίον, ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ Γορανφλότος μετὰ τὸ πρόσωπον ἐρυθρὸν καὶ μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς λαμποντας ὡς ἀδάμαντας.

— Ἐδῶ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Ἐδῶ μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ χονδρὸς μοναχός.

Ὁ βασιλεὺς ἠδύνετο νὰ διστάσῃ, διότι, ἐν τῷ βάθει τοῦ διαδρόμου, διεκρίνετο θύρα ἡ μᾶλλον μυστηριώδης κιγκλῖς, ἀνοιγομένη ἐπὶ ἀποτόμου κατωφερείας, καλυπτομένης ὑπὸ πυκνοῦ σκότους.

Ἐπεται συνέχεια.

Δμλ.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον *Κυανὸν Γαρυφάλλον* θὰ εὐαρεστήσῃ τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν καὶ διὰ τὴν αἰσθητικὴν εὐωδίαν ἣν ἀποπνέει, καὶ διὰ τὴν συμπάθειαν, ἣς εἶνε ἄξιός ὁ δυστυχὴς καλλιεργητὴς του, καὶ ἣν ἀμέριστον, θὰ τῷ παραχωρήσωσιν αἱ εὐαίσθητοι ἡμῶν ἀναγνώστριαί, ὧν, εἴμεθα βέβαιοι, οἱ ὀφθαλμοὶ θὰ ὑγρανωθῶσιν, ἅμα ἀναγινώσκοντες τὸ μοιραῖον τέλος τοῦ δυστυχικοῦ Ἑρρίκου.

Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΚΥΑΝΟΝ ΓΑΡΥΦΑΛΛΟΝ

[Διήγημα Edouard Gourdon].

Α'

— Ζωντανὸς ἢ πεθαμμένος, ποτὲ δὲν θὰ ἦσαι ἄξιος γιὰ τίποτε, ἔλεγεν ὁ πατὴρ ἐν ὀργῇ εὐρισκόμενος.

Ἐπειδὴ δὲ, ἔνεκα τῆς τόσῃ ζωηρᾶς ἐπιφωνήσεως, ἔστην ἐγὼ ἄγνωστος διαβόχτης πρὸ τοῦ ἐργαστηρίου, μετ' ἔλασεν ὁ πατὴρ κατὰ μέρος καὶ μ' εἶπε δεικνύων μοι τὸν υἱόν του.

— Ὅχι, κύριε, γιὰ τίποτε δὲν εἶναι ἱκανός· τὸ αἷμά μου ἔχω χύσει γιὰ νὰ τὸν σπουδάσω σὰν πλουσιόπαιδο, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐννοεῖ νὰ με βοηθήσῃ καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν μου.

Ἐκ τῶν λόγων τούτων ἐνθαρρυνόμενος, οὐχὶ βεβχίως κκοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐνδιαφέρον λαβὼν διὰ τὸ δειλὸν καὶ ὑποτακτικὸν ἦθος τοῦ νέου, ἱσταμένου ὀρθίου καὶ ἀπώνου καὶ σχεδὸν τρέμοντος πρὸ τοῦ πατρός του εἰσῆλθον εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ τεχνίτου ὡς οἰκίος πλέον καὶ τῷ εἶπον·

— Εἰπέτε μου λοιπὸν τί τρέχει, κύριε;

— Ἀχ! τί τρέχει... μοὶ ἀπεκρίθη ἐκβάλλων τὸ πιλιδίον του καὶ ὀλίγον τι αἰδούμενος, αὐτὸ τὸ παιδί εἶναι τοῦ με κάνει δυστυχῆ.

— Μὰ πῶς! εἶναι ἀλήθεια; ἠρώτησα τὸν νέον.

— Ἀπὸ τὸ λέγει ὁ πατέρας μου πρέπει νὰ πιστεύετε, κύριε, ἀπεκρίθη μετὰ δακρυβρέκτους ὀφθαλμούς.

— Καὶ δὲν τὸ λέγω μόνο σὲν κύριο ἀπ' ἐδῶ, ἐπανέλαθεν ὁ πατὴρ ἡπιώτερον πῶς. Εἶνε δυὸ χρόνιαι τώρα ποὺ εὐγῆκες ἀπὸ τὸ γυμνάσιον, καὶ ποῦ πέθανε ἡ μακαρίτισσα ἡ μητέρα σου καὶ ὅλο σου λέω καὶ σοῦ ξαναλέω πῶς πρέπει νὰ ἐργασθῇς, καὶ πῶς με ὅλα σου τὰ γράμματα πάντα ἕνας τεχνίτης σὰν ἐμὲ θὰ γίνῃς. Ὁ κύ-

ριος όμως σου έχει της ιδέαις του. . . και δεν θέλει νά της πῇ τούλάχιστον. . . ο κύριος δεν θέλει νά γίνη βαφεύς. Φαίνεται πῶς εἶνε ἀτιμὸν πρᾶγμα νά κάνη κανεὶς τὴ δουλειὰ τοῦ πατέρα του.

— Ἀρκεῖ, ἡσυχάσετε ὀλίγον, καὶ ἀφοῦ καὶ ἐμὲ μ' ἐβαλλατε ὅπως δὴποτε εἰς τὰ οἰκογενειακά σας, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νά πῶ τὴν ιδέαν μου· ὁ υἱὸς σας, εἶμαι βέβαιος, δὲν ἔχει κακὴ καρδίαν, αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὰ μᾶτις του.

— Ὡ αὐτὸ ναί, εἶνε ἀλήθεια, εἶπεν ὁ πατὴρ συγκεκινημένος.

— Ἰσα Ἰσα λοιπόν, ἐπειδὴ πολλὰ ἐξωδεύσατε γὰρ τὴν σπουδὴν του, πιθανόν νά τοῦ ᾔηνε δύσκολον νά σᾶς ἀποδώσῃ ὅ,τι ἡ καρδίαν του τοῦ λέγει. Καὶ αὐτὸς ὑποφέρει καθὼς καὶ σεῖς. . .

— Ὡ ναί, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ νέος.

— Τὸ βλέπετε, ἤμουν βέβαιος πῶς σᾶς ἀγαπᾷ. Δὲν ἐννοῶ νά τὸν ὑπερασπισθῶ, ὄχι, ἀλλὰ πῶς θέλετε, παρακαλῶ, νά σᾶς βοηθήσῃ εἰς τὸσφ κοπιαστικὸν ἔργον, νέος μὲ ὑγίαν τὸσφ λεπτήν, μὲ χεῖρας λευκάς καὶ τόσα ὠραῖα πράγματα ποῦ τὸν ἐμάθετε ἐξοδεύοντες τὸ ἴδιον σας αἶμα, καθὼς εἶπατε; Βεβαίως ἀμέσως θ' ἀρρωστήσῃ. Ἀφοῦ τὸ σχέδιόν σας ἦταν νά τὸν κάνετε βαφέα, δὲν ἐκάματε καλὰ νά τὸν ἀφήσετε τόσα χρόνια νά σπουδάζῃ.

— Γευστὸ καὶ γὰρ μετάνοιᾷ κάθε στιγμή, ἀπεκρίνατο ὁ πατὴρ· πρέπει ὅμως νά ξεύρετε, ἐπρόσθεσεν, ὅτι ἄλλοτε ἤμεθα εὐτυχέστεροι καὶ ὅτι εἶχα ἄλλα σχέδια πρῶτα. Οἱ καιροὶ ὅμως ἀλλάξανε, προσέθηκε μετὰ τινα παύσιν, ἔχασα τὴν γυναῖκά μου καὶ ὅ,τι πολὺτιμον εἶχα, καὶ τώρα μοῦ μένουν αὐτὴ ἡ μικρὴ δουλειὰ καὶ ἓνα μικρὸ σπίτι, ἡ καλλίτερα ἕνας κῆπος, κληρονομία ἀπὸ τὸν πατέρα μου, τὸν ὅποιον ἤθελα νά φυλάξω, ἀλλὰ δυστυχῶς εὐρίσκομαι ἀναγκασμένος νά τὸν πωλήσω, ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι ἡ αἰτία τῆς δυστυχίας μου.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ πατρὸς ἐφάνη ζωηρὰν ἐμπουήσασα αἰσθησιν εἰς τὸν νέον· ἡ συγκίνησις του δὲν μὲ διέφυγε. Προησθάνομην μυστήριον τὸ ὅποιον ὁ ἀγαθὸς οὖτος ἄνθρωπος ἠγνόει. Τὸ ἐνδιαφέρον μου ἠϋξάνεν, οὐχὶ βεβαίως καὶ χωρὶς δόσεως τινος περιεργείας· ἀνεῖ δὲ τῆς ἐλαχίστης ὑπονοίας ὅτι καθιστάμην ἀδιάκριτος ἡθέλησα νά μάθω τὴν ἐννοίαν τῶν τελευταίων λόγων οὗς ἤκουσα.

— Ἐὰν μέχρι τινὸς ἀποδίδω εἰς σᾶς τὴν αἰτίαν τῶν δυσκολιῶν τὰς ὁποίας ἀπαντᾷ ἡ πατρική σας τρυφερότης καὶ ἡ δικαία ἐπιθυμία σας, εἶνε διότι δὲν εὕρισκω τὸ κακὸν ἀνεῖ διορθώσεως. Ὅταν εἶναι κανεὶς νέος καὶ μὲ καρδίαν εὕρισκε μέσον σωτηρίας. Ἡ τύχη καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη σας μ' ἐκάμην νά μὴ ᾔμαι ἀδιάφορος. Συμπαθῶ εἰς τὸν υἱόν σας καὶ πιστεύω νά κατορθώσωμεν κατὰ τι. Ἐχω φίλους πολλοὺς καὶ μὲ ἐπιτροπὴν. Εὐκολον νά χρησιμοποιοῦσμεν τὰς σπουδὰς τοῦ υἱοῦ σας χάριν τοῦ μέλλοντός του, καὶ τότε ὑποθέτω ὅτι δὲν θὰ εἴσθε μετανοημένος ὅτι ἐξωδεύσατε τόσῃ γὰρ αὐτόν.

Ὁ πατὴρ ἐκπληκτος καὶ καταγοητευμένος δὲν εὕρισκε λόγους νά μὲ εὐχαριστήσῃ· ἐννόησα ὅμως ἐκ τῆς ἀμνηχανίας του καὶ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου του ὅτι ἀπεδέχετο τὴν προσφορὰν μου μετὰ χαρᾶς.

Ὁ δὲ νέος χωρὶς νά μ' εἴπῃ λέξιν ἔλαβε τὴν χεῖρά μου καὶ τὴν ἐθλίψεν ἐγκαρδίως.

— Λοιπόν, ἐξηκολούθησα, τὰ πράγματα εἶνε συμφωνημένα καὶ δὲν θάρνηθτε τὰς ὑπηρεσίας μου, διότι εἶμαι πλέον φίλος σας. Ἀλλὰ εἰπέτε μου, τί ἐπιτροπὴν εἰσπορεῖ νά ἔχῃ εἰς τὴν διαγωγὴν τοῦ υἱοῦ σας ὁ κῆπος τὸν ὅποιον θέλετε νά πωλήσετε.

— Πράγματι κύριε, αὐτὸς ὁ κῆπος εἶνε ἡ δυστυχία μου· ὁ Ἑρρίκος ἔχει καταστήσει μανιακὸς μὲ τ' ἄνθη. Πῶς τοῦ κόλλησε αὐτὸ δὲν μπορῶ νά καταλάβω, ἐκτὸς περὶ ἂν ἐκληρονόμησεν αὐτόν τὸν ἔρωτα ἀπὸ τὴν καυμένην τὴν γυναῖκά μου, ποῦ τ' ἀγαποῦσε τόσῃ πολὺ.

Ὁ Ἑρρίκος ἀπέμαξε δάκρυ, ἐνῶ ὁ πατὴρ του ἐπανελάθειν.

— Ἐχει, καθὼς σᾶς εἶπα, μανία μὲ τ' ἄνθη, καὶ ἐπειδὴ ἐδῶ δὲν μπορεῖ νά τὰ καλλιεργῇ γιὰτὶ δὲν ἔχει ἥλιο, τρέχει ἐκεῖ κάτω κάθε μέρα, καὶ περνᾷ τὸν καιρὸν του, μ' ὅλαις τῆς φωναῖς ποῦ τοῦ βάζω ἐγώ. Καὶ τὸ χειρότερον εἶνε ποῦ ξεχνᾷ πολλὰς φορὰς νά γυρίσῃ ἐδῶ γιὰ νά φᾶμε καὶ ἐγὼ κάθομαι καὶ τὸν περιμένω. Ἄς πηγαίνῃ τὴν Κυριακὴν εἰς τὸ περιβόλι, δὲν τοῦ φέρω καμμίαν ἐναντίωσιν, τοῦ κάνω μάλιστα καὶ γὰρ συντροφιά, μὰ νά περνᾷ ὅλον του τὸν καιρὸ ἐκεῖ, αὐτὸ δὲν τὸ καταλαβαίνω· ἐμεῖς δὲν εἴμεθα πλούσιοι. Δυὸ χρόνια πᾶνε τώρα ποῦ πολεμῶ νά τοῦ ξεκόψω αὐτὸ τὸ πάθος, μὰ τίποτε δὲν κατάρθωσα. Ἐπὶ τέλους μιὰν ἡμέραν, ἐπαρθύμωσα στὸ δίκῃ μου ἀπάνω καὶ τὸν ἐκλείδωσα στὴν κάμαρά του. Αὐτὸς δὲ ὁ θεοπάλαβος, χωρὶς νά σκεφθῇ τί θὰ ἐγινόμουν ἐγὼ ἂν ἐπάθαινε τίποτε, ὦπ'! μὲν, καὶ πηδαῖ ἀπὸ τὸσφ ψηλὰ, καὶ τρέχει πάλι στὸ περιβόλι. Ἐρθῆκε στὸ σπιτάκι μας ἐκεῖνο, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχε τὸ κλειδί, ἐσκαρφάλωσε πάλι ἀπὸ τὸν τοῖχο. Ἐκεῖ μέσα ἐκάθησεν ἕως τὴν νύκτα. Ἀπὸ τότε πειρὰ, βαρύνθηκα καὶ ἀπελπίσθηκα πῶς θὰ τὸν φέρω στὸν ἴσον δρόμον. Τὸν ἄφησα ἐλεύθερον μὰ καμμενὰ φορὰ, καθὼς καὶ σήμερον, τοῦ τὰ λέω πῶς αὐτὰ ποῦ κάνει δὲν θὰ τοῦ δώσουν ψωμί.

Ἐνῶ ὁ πατὴρ μοὶ ὠμίλει, ἐγὼ ἐσπούδαζον τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ υἱοῦ του. Παρετήρησα ὅτι ὁ νοῦς του ἦτο ἄλλου. Βεβαίως δὲν εἶνε τρελός. Τὸ ἐξωτερικόν του ἐμφαίνει εὐφυῖαν, συνεπέρανα δὲ ὅτι ὑπάρχει μυστικὸν ἐπιμελὲς φυλασσόμενον, καὶ ἐπεβεβαιώθη παραδόξως πῶς ἡ ιδέα μου ὅτε ὁ Ἑρρίκος μὲ ἠρώτησε τὴν ὥραν πλησιάζει μεσημέρι, τοῦ εἶπα, καὶ εὐθὺς μοῦ ἐθλίψε τὴν χεῖρα καὶ ἀπῆλθε ταχέως.

— Νὰ τον πάλι ποῦ φεύγει· ἀνέκραξεν ὁ πατὴρ μετ' ἀδημονίας. Τὰ βλέπετε κύριε, εἶνε ἀδιόρθωτος. Σὲ πέντε λεπτὰ θὰ εἶνε στὸ περιβόλι. Τί θὰ κάνῃ; Δὲν ξεύρω, τόσαις φορὰς τὸν ἐρώτησα! τί-

ποτε, βουβὸς μένει· ἔψαξα νά 'δῶ μήπως μπορέσω νά μάθω τί κάνει, τίποτε. Τίποτε, ἄλλο δὲν εἶδα ἀπὸ ὠραῖα ἄνθη. Θὰ τὸν ἐπερνα ἀπὸ πίσω, ἀλλὰ πάλι δὲν μπορῶ νά κλείσω τὸ μαγαζί μου καὶ νά ἀφίνω τὴ δουλειά μου. Καὶ ἔπειτα τόσαις φορὰς ποῦ τὸν ἀκολουθῆσα, τὸν εἶδα πάντα νά σκαλίξῃ καὶ νά ποτιζῇ κατὰ ἄνθη σὲ μιὰ σέρρα μὲ μεγάλη προσοχή. Εἶνε στοιχηματιζῶ, μανιακὸς μὲ τ' ἄνθη. Ὅταν τοῦ λέω τίποτε γιὰ τὸ μέλλον του, μοῦ ἀπαντᾷ πῶς θὰ γίνωμε πλούσιοι καὶ θὰ κάνωμε καὶ μεγάλο ὄνομα. Θαρρῶ πῶς εἶνε τρελός. Ὅλο πλούτη καὶ δόξαν ὀνειρεύεται. Μὰ πῶς θὰ τ' ἀποκτήσῃ αὐτά; δὲν μοῦ λέει καί. . . ἔχει καὶ δίκαιον.

— Μείνε ἡσυχος, εἶπα εἰς τὸν δυστυχῆ πατέρα ὀργισθέντα πάλιν διὰ τὴν φυγὴν τοῦ υἱοῦ του, μείνε ἡσυχος καὶ ἐλπίζε. Ὁ γυιὸς σου τώρα ἔχῃ ἓνα προστάτην, καὶ πιστεύω πῶς κατὰ θὰ κατορθώσωμεν. Ἄς ἔλθῃ νὰ με δῇ καμμενὰ μέρα καὶ ἐλᾷτε καὶ σεῖς ὅταν δὲν ἔχετε δουλειὰ· ἐὰν ὅμως δὲν 'δῶ κανένα ἀπὸ τοὺς δυὸ σας θὰ περάσω ἐγὼ ἀπὸ 'δῶ. Αὕτη εἶνε ἡ διεύθυνσίς μου.

Τῷ ἔδωκα τὸ ἐπισκεπτήριόν μου καὶ ἐνῶ ἡτοιμαζόμην νά ἐξέλθω:

— Κύριε, δὲν ξεύρετε πόσον μ' ἔχετε ὑποχρεώσῃ μὲ τὴν τόσῃ καλοσύνην σας, μοῦ εἶπε διὰ συγκεκινημένης φωνῆς.

— Λοιπόν συμφωνοῖ· θὰ δεχθῇτε τὰς προσφορὰς μου καὶ θὰ μ' εὐχαριστήσετε κατόπιν ὅταν ὁ υἱὸς σας τὰς χρησιμοποιοῦσιν διὰ τὸ συμφέρον τοῦ μέλλοντός του.

Ἐξῆλθον, καὶ ὅταν ἐστρεψα τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ τὸν εἶδον νά μοῦ κάμνη νεῦμα χαιρετισμοῦ διὰ τῆς χειρός.

B'

Ἡ σκηνὴ τὴν ὁποίαν σᾶς διηγήθην συνεβῆ κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον· τόσον δὲ μὲ συνεκίνησε καὶ τοσαύτην συμπάθειαν μοὶ ἐνέπνευσεν ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος πατὴρ καὶ ὁ ἀλλόκοτος νέος, ὥστε ἀπεράσισα νά τοῖς φανῶ χρήσιμος. Ὑπεσχέθην δὲ διὰ τῶν σχέσεών μου νά προμηθεύσω ἐντιμὸν τινα θέσιν εἰς τὸν νέον. Ἐν τούτοις εἶχον ἔτι ἀσθενεῖς τινὰς ὑποψίας ὅτι ἤθελεν εἶνε δύσκολον νά τὸν ἀποσπᾷ ἀπὸ τῶν συνηθειῶν του, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦσαν, καὶ ὁμολογῶ μάλιστα ὅτι οὐδόλως ἠλπίζον ὅτι θὰ ἤρχετο παρ' ἐμοῦ.

Ἐξεπλάγην καὶ νύχτα ἐπληρώθη ὅτε τὸν εἶδα νά εἰσέλθῃ. Ἐφαίνετο τεταραγμένος, ὡς πάντοτε συμβαίνει εἰς τὸν εὐεργετούμενον ὅταν εὕρεται διὰ πρώτην φορὰν πρὸ τοῦ εὐεργέτου του. Παρ' ἐμοῦ ἐδυνήθη νά σπουδάσῃ καλλίον τὴν φυσιογνωμίαν του ἢ ὅτε τὸ πρῶτον τὸν εἶδον εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ πατρὸς του. Ἐφαίνετο φύσεως δειλῆς, ἡ ὁποία ὅμως ἡκολουθεῖτο ὑπὸ δυνάμεως ψυχῆς καὶ θελήσεως. Τὰ χαρακτηριστικὰ του ἐπεκράτουν κανονικότης καὶ ποιὰ τις ἐκφρασις γυναικείας ὠραιότητος.

Ὁ Ἑρρίκος ἦτο κοσμίως ἐνδεδυμένος· ἔφερε ρεδιγγόταν ἡ ὁποία διέγραφε τὸ χάριεν ἀνάστημά του. Ἡ κόμη του ἦτο με-

λανή, φέρουσα λίαν προώρως λευκάς τινὰς τρίχας.

Ἐκάρθησεν, ἠρώτησε τὰ τῆς υἱείας μου καὶ εἶτα μ' εἶπε·

— Ἦλθα εἰς ἐπίσκεψίν σας, διότι δὲν ἠθέλησα νὰ υποθέσῃτε ποτὲ ὅτι ἐλθισμὸν νὰ σὰς εὐχαριστήσω δι' ὅσα δειγμὰτα ἐνδιαφέροντος ἐδείξατε ὑπὲρ ἐμοῦ.

— Τίποτε ἀκόμη δὲν ἔκαμα δι' ὑμᾶς, τῷ ἀπεκρίθη, καὶ ὡς ἐκ τούτου, οὐδὲν δικαίωμα ἔχω ἐπὶ τῶν εὐχαριστιῶν σας, ἀλλὰ σὰς ἀνανεῶ τὰς ὑποσχέσεις μου. Εἰπέτε μου μόνον, σὰς παρακαλῶ, εἰς τί δύναμαι νὰ σὰς χρησιμεύσω, ὁμιλήσατε ἐλεύθερα ὡς φίλος.

— Ἀμέσως ἐνόησα, εἶπεν, ὅτι ἀπὸ ἐμὲ ἐζητήσατο νὰ μεταχειρισθῇ τὴν καλοσύνην σας. Ἐσκέρθη πολὺ, ἔλαβον τὴν ἀπόφασίν μου καὶ ἦλθα ἐδῶ.

— Καλῶς, ἀξιόλογα. Καὶ ἡ ἀπόφασίς αὐτῇ;

— Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ ἐκφρασθῶ εὐχρινῶς δὲν θὰ θυμώσῃτε ἐὰν σὰς εἰπῶ ὅτι δὲν ἠξεύρω πῶς νὰ μεταχειρισθῶ τὴν προστασίαν σας, τὴν ὁποίαν τόσοι ἄλλοι θὰ ἦσαν εὐτυχεῖς ἂν εἶχαν;

— Ἰσως, διότι δὲν ἐσκέφθητε ἀκόμη καλὰ περὶ τοῦ μέλλοντός σας.

— Ὡ! ὄχι, διότι ἀπ' ἐναντίας τὸ μέλλον μου εἶνε ἀκριβῶς τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐπιμόνων ἐπασχολήσεών μου.

— Δὲν μένει λοιπὸν ἄλλο παρὰ νᾶκω λουθήσατε τὴν κατὰλληλον ὁδόν. Θὰ σὰς βοηθήσω καὶ ἐγὼ θέλετε νὰ εἰσέλθετε ὡς ὑπάλληλος εἰς κανὲν ὑπουργεῖον; Ἀναλαμβάνω νὰ σὰς ἐξομαλύνω ὅλας τὰς δυσκολίας. Οἱ φίλοι μου θὰ γείνουν προστατὰί σας.

— Σὰς εὐχαριστῶ, μ' εἶπεν εὐγενῶς, τὰς εὐεργεσίας αὐτὰς δὲν δύναμαι νὰ τὰς δεχθῶ.

Συνέβη ἀκριβῶς ὅ,τι εἶχον προῖδει· αἱ καλαὶ μου διαθέσεις προσέκρουον κατ' ἀποφάσεως ἀκλονήτου.

— Λοιπὸν, τῷ εἶπον ἐπιπληκτικῶς πῶς, ἀρνεῖσθε;

— Ἀρνούμαι, διότι δὲν δύναμαι νὰ ἐγκαταλείψω σοβαρὰν ἐνασχόλησιν τὴν ὁποίαν εἰς ἐμαυτὸν ἐπέβαλον· ἀλλ' ὅμως δὲν ἀρνούμαι καὶ ἀπ' ἐναντίας ἐπιθυμῶ ὡς παρηγορίαν εἰς τὴν ἐργασίαν μου, καὶ τὰς κοπιώδεις μελέτας μου τὴν φιλίαν σας τὴν ὁποίαν τόσῳ εὐγενῶς μοὶ προσεφέρατε.

Ἐξεπλάγην μεγάλως ἀκούσας τὰς λέξεις ἐργασίαν, κοπιώδεις μελέτας.

— Τὴν φιλίαν μου σὰς τὴν ἔδωκα, πλὴν λυποῦμαι, διότι ὑπάρχουσι λόγοι ἐμποδίζοντες ὑμᾶς νὰ δεχθῇτε καὶ δειγμὰτα ταύτης. Τοὺς λόγους τούτους δὲν θέλω νὰ τοὺς μάθω, διότι υποθέτω ὅτι εἶνε μυστικόν, τὸ ὅποιον οὔτε εἰς τὸν πατέρα σας ἔχετε εἰπεῖ. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι δὲν βλέπω εἰς ὁποίας σπουδαίας μελέτας σὰς ἀπασχολεῖ ἡ καλλιέργεια ὀλίγων ἀνθέων.

— Ἐνωῶ τὴν ἐκπληξίν σας καὶ σὰς βεβαιῶ ὅτι ἐπερίμενα τὴν παρατήρησιν αὐτήν. Καθὼς καὶ ὁ πατήρ μου, ἀγνοεῖτε ὅποῃ εἶνε αἱ ἐργασίαι μου καὶ νομίζετε

ὅτι εἶνε ἀπλὴ διασκέδασις. Εἶνε τόσῳ φυσικὴ ἡ πλάνη σας, ὥστε οὐδόλως μὲ προσβάλλει· θὰ ἤμην ὅμως ἀνάξιος τοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ ὅποιον δεικνύετε δι' ἐμέ, ἐὰν δὲν ἐξηγούμην. Μοῦ ἐδώσατε τὴν φιλίαν σας καὶ τὴν ἐδέχθη, διότι ἔχω πεποιθήσιν εἰς ὑμᾶς. Ἀποδείξτε δὲ τούτου εἶνε ἡ ἐκμυστήρευσίς μου· τὸ μυστικόν, τὸ ὅποιον, ὡς καὶ σεῖς λέγετε, ὅτι ὑπάρχει, θὰ τὸ μάθετε καὶ τότε θὰ ἰδῇτε διατί εἶνε τόσον κατ' ἐμοῦ ὠργισμένος ὁ πατήρ μου.

Οἱ λόγοι οὗτοι μοὶ ἐπροξένησαν βαθεῖαν ἱκανοποίησιν· εἶδον ὅτι δὲν ἐξετίμων τὸν νέον τούτον ἀδίκως.

— Ὁμιλήσατε, παρακαλῶ, ἀφόδως, τῷ εἶπον, καὶ ἔχετε πεποιθήσιν ἐπὶ τῆς ἐχευθείας μου.

— Τότε θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ μὲ συνοδεύσατε εἰς τὸν κήπὸν μας ἐὰν ἔχετε κάμμιναν ὥραν διαθέσιμον· ἐκεῖ θὰ σὰς ἐξομολογήθῃ τὰ πάντα.

— Εὐχαρίστως, τῷ εἶπον καὶ ἐξήλθομεν.

Ἦτο ἡ ἐνδεκάτη ὥρα τῆς πρωΐας· ὁ καιρὸς ἐξαίρετος καὶ θερμός. Ὁ Ἑρρίκος εἰσιῶπα· Ἦτο ἀπασχολημένος καὶ ἐβιάζετο δι' ἀνίσων βημάτων, τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην ἔχων. Καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐσκεπτόμην.

— Τέλος θὰ μάθω τί σκέψεις εἶνε μέσα σ' αὐτὸ τὸ κεφάλι, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν. Βεβαίως καμμία πλάνη, ὄνειρον ποιητικόν. Θὰ τὸν ἐπαναφέρω εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, θὰ τοῦ εὖρω κἀνὲν ἐπάγγελμα, τὸ ὅποιον θὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ μέλλον του, καὶ θὰ καταστήσῃ εὐτυχῇ πάλιν τὸν πατέρα του. Βλέπων ὅμως αὐτὸν τοσούτῳ σοβαρόν, καὶ ἀναλογιζόμενος τὸ περιφρονητικὸν μειδίαμα μὲ τὸ ὅποιον ὑπεδέχθη τὰς προτάσεις μου, ἐσκέφθη ὅτι ἦν ἀπίθανον νὰ ὑπάρχῃ δόσις τρέλας εἰς τὸν νέον τούτον.

— Ποιὸς ξεύρει, ἔλεγον, ποιὸς ξεύρει. Εἶνε τὸσον αὐστηρὸς ὁ ἄνθρωπος εἰς ὅ,τι δὲν κατακαμβάνει. Πιθανὸν νὰ γίνῃ μέγας εἰς τὸ μέλλον.

Εἶχομεν ἤδη φθάσει.

— Ὁ Ἑρρίκος ἤνοιξε τὴν στενὴν καὶ χαμηλὴν θύραν καὶ μ' εἶπεν·

— Ἐφθάσαμεν, ἄς εἰσέλθωμεν.

Εἰσήλθομεν· κατέβημεν δύο βαθμιδας, καὶ εἶτα ἔκλεισεν αὐτὴν ἐπιμελῶς.

Γ'

Ὅτε εἰσήλθομεν εἰς τὸν κήπον ἡ θερμότης ἦν ἀνυπόφορος, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἑρρίκος μ' ὠδήγησεν εἰς τι διαμέρισμα δροσερὸν τὸ ὅποιον ὁ ἴδιος ἐτιτλοφόρησε γελῶν· σπουδαστήριον. Εἶχεν ὡς ἐπιπλακαλιὰν τινὰ τράπεζαν καὶ τινὰς ἀγροτικὰς καθέδρας.

— Ἐδῶ ἤρχόμεθα, μ' εἶπεν ὁ Ἑρρίκος, ὅταν ἐξῇ ἡ μητέρα μου νὰ περάσωμεν τὴν Κυριακὴν μὲ δύο ἢ τρεῖς φίλους μας· ὁ καιρὸς ὅμως ἐκεῖνος ἐπέρασε, προσέθηκε μετὰ στεναγμοῦ, αὐτὴ ἡ τράπεζα τὴν αὐτὴν χρῆσιμεύει μόνον νὰ μελετῶ. Μοῦ ἀρέσει δὲ νὰ ἔρχωμαι ἐδῶ, διότι μοῦ φαίνεται ὅτι ἡ ψυχὴ μου δὲν εἶνε μόνη.

— Σὰς ἐνωῶ, εἶπον, ἀλλὰ δὲν εἰσῆλθε κανεὶς ἄλλος ἀκόμη ἐδῶ μέσα;

— Κανεὶς, ἀπεκρίθη μετὰ τινὰ δισταγμὸν καὶ ἐρυθρίων ἑλαφρῶς.

— Τὸ μυστικὸν εἶνε διπλοῦν, ἐσκέφθη καὶ δὲν θὰ τὸ μάθω ὀλοκληρῶν.

Δεικνύων μοι δὲ ἐρμάριον τι ἐντὸς τοῦ τοίχου κεχωσμένον,

— Ἰδοὺ καὶ ἡ βιβλιοθήκη μου, εἶπε.

Ἦσαν ἅπαντα βιβλία φυσικῆς ἱστορίας, χημείας καὶ φυσιολογίας. Ἐλαβε τόμον ἐξ αὐτῶν καὶ τὸν ἐναπέθηκε πρὸ ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐπραγματεύετο περὶ ὄλων ἐν γένει τῶν ἀνακαλύψεων τῶν γενομένων ἀπὸ διαφόρων αἰώνων διηγουμένον συνάμα καὶ τὸν τρόπον αὐτῶν. Μέγα μέρος αὐτοῦ εἶχον καταλάβει αἱ ἐπιχειρήσεις μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν, ὅπως ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς φύσεως τί τῶν μυστικῶν της. Παρατήρησα δὲ μετὰ φρίκης ὅτι τὸ μέρος τοῦτο τοῦ βιβλίου ἦν τὸ μᾶλλον μεταχειρισμένον καὶ τὸν ἠρώτησα τὸ αἷτιον.

— Ναί, μοὶ ἀπεκρίθη αὐτὰς τὰς σελίδας μελετῶ περισσότερον. Πρὸ πάντων δὲ ταύτας, καὶ ἔστρεψεν ἔτι φύλλα τινὰ δεικνύων μοι κεφάλαιον ἐπιγραφόμενον· Αἱ μέχρι τῆς σήμερον προσπάθειαι πρὸς παραγωγὴν τοῦ κυανοῦ γαρυφαλλοῦ.

— Μά, τί! ἀνέκραξα, χωρὶς νὰ προσπαθήσω πλέον ν' ἀποκρῶ τὸν φόβον ὃν εἶχον συλλαβεῖ περὶ τῆς διανοητικῆς του καταστάσεως, μὰ τί! ζητεῖτε καὶ σεῖς νὰ εὑρετε τὸ κυανὸν γαρυφαλλον; Αὐτὸ εἶνε τὸ μυστικόν σας;

— Ἐκεῖ πράγματι τείνουσιν ἅπασαι αἱ προσπάθειαι μου. Τὴν ἐκπληξίν σας καὶ τὸν οἰκτὸν σας τὸν ἐπερίμενα. Ἀμφιβάλλετε περὶ τοῦ λογικοῦ μου, δὲν εἶν' ἔτσι; καὶ λέγετε ὅτι τὸ ὄνομά μου θ' αὐξήσῃ κατὰ ἕνα τὰ ἀναφερόμενα ἐδῶ ὀνόματα. Μὴ σπεύδετε νὰ κρίνετε καὶ σκεφθῇτε ὅτι τρελοὶ εἶναι ὅσοι ἀπέτυχαν.

— Μήπως σεῖς ἐπέτυχατε;

— Σχεδόν· πλησιάζω εἰς τὴν ἐπιτυχίαν.

— Σχεδόν!... πλησιάζω εἰς τὴν ἐπιτυχίαν. Ἀλλ' ὅλοι ὅσοι ὠνειρεύθησαν τοιαῦτα ἀδύνατα πράγματα τὰ ἴδια ἔλεγον. Διακόσιοι δυστυχεῖς, οἱ ὅποιοι ἐζήτησαν τὸν τετραγωνισμόν τοῦ κύκλου ἢ τὴν ἀέναν κίνησιν, ἀπέθανον μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἂν ἔζων μίαν ἀκόμη ἡμέραν θὰ εὕρισκον ὅ,τι ἐζήτησαν. Σκεφθῇτε καὶ σεῖς καλῶς καὶ ἐγκαταλείψατε ὁδὸν ἡ ὁποία πιθανὸν νὰ ἔχῃ μοιραῖον τέλος.

— Μὴ πιστεύετε, εἶπε καθήμενος, ὅτι ἐνεργῶ ἀπερισκέπτως. Οὐδεμία μὲ κατέχει πλάνη, γνωρίζω τί πράττω, καὶ ἀφ' ἧς ἡμέρας θὰ ἔχω τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ ἐπιχείρησίς μου εἶνε τρελὴ καὶ κινδυνώδης θὰ τὴν ἐγκαταλείψω. Θὰ λυπηθῶ, ἀλλὰ θὰ τὸ κάμω. Θὰ ἰδῇτε ὅτι οἱ μέχρι τοῦδε κόποι μου δὲν ἦσαν ἄκαρποι. Πρὸ τίνος μοὶ ὁμιλήσατε περὶ τοῦ ἀδυνάτου. Μήπως ἡ δι' ἄτμου κίνησις, ὁ ἡλεκτρισμός, ὁ μαγνητισμός, καὶ τόσαι ἄλλαι ἀνακαλύψεις πρὸ πεντήκοντα μόνον ἐτῶν δὲν ἐφαίνοντο ἀ-

δύνατα πράγματα ; 'Αλλως τε σκεφθῇτε ὅτι, τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ζητῶ εὐρίσκειται εἰς πολλὰ ἄλλα ἄνθη. 'Εὰν ὑπάρχῃ ποικιλία ἀναρίθμητος ρόδων, δαλιῶν, λειριῶν....

— Ναί, ἀλλὰ κυανοῦν ρόδον, λείριον ἢ δαλίαν δὲν ἔχομεν ἀκόμη, οὔτε

— Κυανοῦν γαρύφαλλον, ἤξεύρω καὶ δι' αὐτὸ τὸ ζητῶ. Πράγματι, ἡ φύσις ἐφάνη φιλόργυρος εἰς τὸ χρῶμα τοῦτο. Πολὺ ὀλίγα ἀντικείμενα δύνανται νὰ καυχῶνται ἐπὶ τῇ προτιμῇ ταύτῃ. Δὲν εἶνε ὅμως καὶ ἀδύνατον νὰ τὸ ἐπεκτείνῃ ὁ ἄνθρωπος καὶ εἰς τὰ λοιπὰ φυτά.

'Εκίνησα τὴν κεφαλὴν ὥσπερ θέλων νὰ εἶπω : τὸ ὅμως αὐτὸ μοῦ φαίνεται ὀλίγον τολμηρὸν, ὅτε ἐπ'ἀνέλαβε :

— Καὶ ὅταν ἀπαξ ἐπιτύχω τοῦ σκοποῦ μου, ἤξεύρετε τί μὲ περιμένει ; 'Η δόξα καὶ ἡ περιουσία' ἀπασαί αἱ γεωργικαὶ ἐταιρεῖαι ὑπεσχέθησαν σπουδαῖα ποσὰ εἰς ὃν τινα παραγάγῃ τὸ πρῶτον κυανοῦν ρόδον, δαλίαν, ἢ γαρύφαλλον. Μόνον τὰ ἐν Εὐρώπῃ βραβεῖα ἀνέρχονται εἰς ἑν ἑκατομμύριον. Βλέπετε ὅτι δὲν ἐργάζομαι μόνον διὰ τὴν δόξαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ σοβαρὸν μέρος τοῦ βίου, καθὼς λέγεται. Θέλω ταυτοχρόνως ν' ἀποκτήσω καὶ ὄνομα μέγα καὶ περιουσίαν μεγάλην, δι' ἐμὲ καὶ τὸν καλὸν μου πατέρα, εἰς τὸν ὁποῖον τόσας προξενῶ λύπας. 'Εννοεῖται τὴν διὰ τοῦ κρύπτω τὰς ἀσχολίας μου' θ' ἀπέθνησκε, ἂν μ' ἐνόμιζε τρελόν. 'Επρωτίμην νὰ μὲ κατηγορήσῃ ὡς ἰκνηρὸν ἢ φιλικυτῖαν μου προσβάλλεται, ἀλλ' ἡ καρδιά μου ὑποφέρει ὀλιγώτερον.

— Τὰ αἰσθήματα ταῦτα εἶνε ἀξιόλογα καὶ θὰ ἔχωσι μεγαλειτέρην ἀξίαν, ἐὰν αἱ προσπάθειάί σας στεφθῶσι δι' ἐπιτυχίας. 'Ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, καὶ θέλω νὰ εἶμαι εὐλικρινὴς πρὸς ὑμᾶς, νομίζω ὅτ' ἡ ἐπιτυχία αὕτη εἶνε λίαν ἀμφίβολος.

— 'Ελθετε, ἄς καταβῶμεν εἰς τὸν κήπον, μ' εἶπεν. 'Ἦτο μεσημβρία καὶ ἡ θερμότης ὑπερβολικὴ. 'Ὁ 'Ερρίκος ἀπέβλεπε τὴν βεδιγγόταν του, ἔλαβε ποτιστήριον εἰ, χεῖρας καὶ εἰσῆλθοντες εἰς τὸ θερμοκήπιον.

— Εἰνεῖς κριδὼς ἡ κατ'ἀλληλος ὥρα καθ' ἣν πρέπει ν' ἀνοίγῃ τὰ θυρίδια διὰ νὰ εἰσέρχεται ὁ ἥλιος. 'Εκοπιασά πολὺ διὰ νὰ εὐρὼ τὴν κατ'ἀλληλον ὥραν κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς, ὅποτε πρέπει νὰ ἐκθέσω τὰ φυτά μου εἰς τὴν φυσικὴν θερμοκρασίαν. 'Εὰν μίαν ἡμέραν λησμονήσω ἢ ἀργήσω μίαν ὥραν, τὸ πᾶν κατεστράφη. Δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν δὲν ἐφροδῆθην νὰ πηδήσω ἀπὸ τοῦ παρὰθυρον, καὶ ν' ἀναβῶ τὸν τοῖχον διὰ νὰ ἔλθω ἐδῶ.

'Ερρίκος περιεργὰ βλέμματα ἐπὶ τῶν φυτῶν του ἵνα ἴδῃ ποῦ τὸ κυανοῦν χρῶμα εἰς ἄνθος ἢ κάλυκας, ἀλλ' οὐδ' αὐτοῦ. Τρεῖς ρίζας γαρύφαλλον εἶδα μὲ τ' ἄνθη των, κόκκινα, λευκὰ μετὰ στιγμαμάτων, καὶ λευκὰ, κατὰ λευκά, πλησίον τῶν ὁποίων εὐρίσκοντο δύο ἕτεραι ρίζαι, ἐφ' ὧν οὐδὲ ἄνθος, οὐδὲ κάλυξ ὑπῆρχεν.

— 'Αξιόλογα, καλὰ, ἀριστούργημα, ἐψιθύρισεν ὁ 'Ερρίκος ἐξετάζων τ' ἄνθη του.

— Καλὰ, ἀξιόλογα, ἤθελα ὅμως νὰ ἴδω τί εἶνε καλὸν καὶ ἀξιόλογον, ἐσκέφθη.

'Επειδὴ δὲ δὲν ἠθέλησα νὰ τὸν ταράξω εἰς τὴν ἐπασχόλησίν του, ἠρέσθη μόνον νὰ παρατηρῇ τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας κατέβαλε διὰ τ' ἄνθη του. Τὰ ἐπὶ τοῖς πρῶτον καὶ ἔπειτα τὰ ἐσκάλισε μετὰ μεγάλῃ προσοχῇ, εἶτα δὲ ἐξάγων φιαλίδιον ἀπὸ τοῦ θυλακίου τοῦ ἔχοντος σταγόνας τινὰς ὑγροῦ ἐλαϊώδους καὶ πρασινωποῦ εἰς τὰς δύο μικρὰς ρίζας τῶν γαρύφαλλον.

Κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὁ νέος μου φίλος ἦν κεκλιμένος ἐπὶ τῶν ἀνθῶν του.

'Η κίνησις αὕτη ἀνοίξασα τὸ ὑποκάμισον περὶ τὸ στῆθος ἀφῆκε νὰ φανῇ μετ'ἀλλίον τι κρεμάμενον ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ. 'Ἦτο μικρογραφία προσώπου εἰς σχῆμα ταλλήρου περιβαλλομένη ὑπὸ χρυσοῦ κύκλου καὶ ἐξαρτωμένη ἀπὸ μελανῆς μεταξίνης ταινίας. 'Ὁ 'Ερρίκος ἐν τῇ σπουδῇ τῆς ἐργασίας του δὲν τὸ παρατήρησε καὶ οὕτως ἐδυνήθη νὰ διακρίνῃ τὸ πρόσωπον νεαρὰς κόρης θαυμασίας καλλονῆς. 'Ὅτε ὅμως παρετήρησεν ὅτι τὸ μετ'ἀλλιον εἶχεν ἐκφύγει τῆς συνήθους θέσεώς του τὸ ἐπ'ἀνέθεσε ζωηρῶς, ρίψας βλέμμα πρὸς ἐμέ, ὡς ἀνεῖν μὲ ἠρώτα : Τὸ εἶδατε ; Δὲν ἠθέλησα νὰ τὸν λυπήσω, δεικνύων εἰς αὐτὸν ὅτι τὸ εἶδα καὶ δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν τὸν ἀπασχόλησα ἐπὶ τοῦ πρώτου θέματος τῆς ὁμιλίας μας.

— Μετὰ τόσῃς πεποιθήσεως μοῦ ἐλέγατε πρὶν περὶ τῆς ἐπιτυχίας σας. Ὡστε θὰ εὐχαριστηθῶ πολὺ ἐὰν μοὶ δείξετε τί πρᾶγμα σας φέρει εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτό.

— 'Ιδοῦ, εἶπε δεικνύων μοὶ τὰ λευκὰ γαρύφαλλα. 'Ιδοῦ τί ἐδημιούργησα, τὸ ὁποῖον ἄλλος κανεὶς πρότερον δὲν εἶχε κατορθώσει. 'Ιδοῦ τί με βεβαιῶσιν ὅτι εἰς ἐξ ἐβδομάδας, δηλαδὴ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Αὐγούστου, οἱ μικροὶ αὐτοὶ κάλυκες, οἱ ὅποιοι μολὶς φαίνονται καὶ τοὺς ὁποίους τόσον περιποιούμαι θὰ γίνωσι γαρύφαλλα μετὰ τὴν ὁσμὴν αὐτὴν, καὶ ἐκοψεν ἑν λευκὸν γαρύφαλλον, τὸ ὁποῖον μ' ἔδωκε, καὶ τὸ χρῶμα αὐτό, καὶ μοὶ ἐδείκνυσεν τὸν οὐρανόν, τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ κατακλινόν.

— Πῶς ! ἀνέκοιζα δυσκόλως συγκατατῶν ἐν ἐμοὶ τὸ αἶσθημα τοῦ εἴκτου, τὰ λευκὰ αὐτὰ γαρύφαλλα σας ἀποδεικνύουν ὅτι θὰ ἐπιτύχετε ; 'Ομολογῶ ὅτι μέχρι τοῦδε τὰ ἄνθη αὐτὰ μοὶ ἐφάνιντο ὀλιγώτερον πολυτίμηκα καὶ ὀλιγώτερον δύσκολα νὰ γίνωσιν ἄφ' ὅτι σεῖς τὰ νομίζετε.

— 'Ισως διότι συγγέστε, ἀπεκρίθη, χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι παρετήρησε τὴν εἰρωνεῖαν τῶν λόγων μου, τὰ γαρύφαλλα αὐτὰ μὲ τὰ συνήθη λευκὰ. 'Ενῶ πολὺ πιθανόν ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον δύο ὅμοια. Γελᾶτε ; Μάθετε ὅτι τὴν ρίζαν αὐτὴν ἢ ὁποία παρῆγεν ἕως τότε μόνον κόκκινα γαρύφαλλα, κατ'ἄρῃσιν νὰ τὴν ἀποχρωματίσω διατηρῶν πάντοτε τὴν εὐωδίαν τοῦ γαρύφαλλου *Boydota*, καὶ παραγάγῃ φυσικῶς τὰ λευκὰ αὐτά. Τοῦτο δὲ μέχρι τοῦδε οὐδεὶς εἶχε κατορθώσει. Γνωρίζω τώρα τὴν παραγωγὴν του καὶ τὸ μέλλον του. 'Ἦτο κόκκινον, ἐγένετο λευκόν, θὰ γίνῃ κυανόν. Νὰ σας ἐξηγήσω

πῶς θὰ τὸ κατωρθώσω τοῦτο, νὰ παραγάγῃ δηλαδὴ ἀπὸ τὸ λευκὸν αὐτὸ καὶ οὐχὶ ἀπὸ τὸ σῆνθος, κυανὰ γαρύφαλλα, εἶνε πρᾶγμα πολὺ δύσκολον καὶ ἀπαιτεῖ πολὺν χρόνον. Προτιμῶ νὰ σας καταπείσω διὰ πραγμάτων ἢ διὰ τῆς θεωρείας. 'Ελπίζω ὅτι ἐντὸς ἐξ ἐβδομάδων θὰ σας δείξω κυανοῦν γαρύφαλλον.

— Καὶ ἂν αἱ ἐλπίδες σας ψευθῶσιν, ἂν πάλιν ἀπὸ κυανοῦ ἰδῇτε τὸ λευκὸν χρῶμα ;

— 'Αδύνατον, ἀπεκρίθη, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι θὰ ἦνε κόκκινα, διότι θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ παλαιὸν τοῦ χρώμα, κατ' ἰδιотροπίαν τῆς φύσεως...

— 'Α... τότε τί θὰ κάμετε ;

— Θὰ λυπηθῶ πολὺ, θὰ ἐγκαταλείψω τὰς δοκιμὰς μου, καὶ θὰ ζητήσω τὰς συμβουλὰς σας.

— Καλὰ, πολὺ καλὰ, ἀπεκρίθη, ἐντὸς ἐξ ἐβδομάδων θὰ συναντηθῶμεν.

Οὕτω συνδιαλεγόμενοι ἐφθάσαμεν μέχρι τῆς θύρας ὅπου ἀπεχωρίσθημεν.

'Επέστρεψεν εἰς τὰ ἄνθη του καὶ ἐπαυλῆθον εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐλπίζων ὅτι ἡθελον ποτὲ ἐπαναγάγῃ τὸν νέον μου φίλον εἰς σοβαροτέρας ἀσχολίας, διότι ἀμφεβαλλον περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σχεδίου του, ἢν αὐτὸς ἐθεώρει τόσῃ βεβαίαν.

'Επεται τὸ τέλος.

Αἰσώπου

Εἰς τὸ Γραφεῖον

Τῶν ἐκλεκτῶν μυθιστορημάτων

ἠδυνῶνται τὰ ἐξῆς βιβλία :

[Αἱ ἐν παρενθέσει τιμαὶ σημειοῦνται χάριν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἐξωτερικῇ ἐπιθυμοῦντων νὰ ἀποκτήσιν αὐτὰ, ἐλευθέρᾳ ταχ. τελῶν.]

Σαβιέ-δε-Μοντεπέρ : **Ἡ Κόρη τοῦ Φονέως**, μυθιστόρ. δραματικώτατον, ἀρτι ἐκδόθη. τ. 3 (3.30)

Φριδερίκου Σουλιέ : **Αἱ Τέσσαρες Ἐποχαί**, μυθιστορία ἱστορικῇ, μεταφρασθεῖσα ὑπὸ *A. N. Πιπίνου*. (Τόμος *A'* *Οἱ Κέλται*. — *Οἱ Γαλάται*)... λ. 2.50 (2.70)

Γεωργίου A. Βαλαβάρη : **Διηγήματα**, κομψὸς τόμος περιέχων 8 διηγήματα... Δραχ. 1. [1.20]

Αἰμιλίου Ζολᾶ : **Τὰ Ἀπόκρυφα τῆς Μασσαλίας**... Δραχ. 3. [3.30]

Γεωργίας Σάρδης : **Λέων Λέωνος**, μετάφρασις *I. Ίσιδ.* *Σκυλλίσση*... Δραχ. 1.50. [1.80]

Αἰμιλίου Ρισβοῦργ : **Τὰ Δύο Λέικα**. Δρ. 1.60 [2]

Κομήσεως Δακ. **Ἡ Ὁραία Παρισινὴ** λπ. 60. [70]

Γρηγορίου A. Σεροπούλου : **Τὸ Τριακοσιτάδραχμον** 'Ἐπαθλον... λ. 50. [60]

Παύλου Μαρτεράζα : **Υγιεινὴ**, μετάφρασις *N. Ἀξελού*, ἱατροῦ... Δραχ. 4. [4.30]

Νικολάου Σαράντη (μαγέιρου) : **Σύγγραμμα Μαγειρικῆς**... Δραχ. 4. [4.30]

Δημοσθένους N. Βρατσάνου : **Τρεῖς μῆνες παρὰ τῇ Δουκίσῃ τῆς Πλακεντίας**, φυλλάδιον *A'*... λ. 40. [45]

Σαβιέ Μαρμιέ : **Οἱ Μελλόνυμφοι τῆς Σπιτςβέρχης**, μυθιστορία στεφθεῖσα ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας... Δραχ. 1.50 (1.70)

Pierre Zaccari : **Οἱ Τυχοδιώκται τῶν Παρισίων**, μυθιστορία... Δραχ. 2.20 (2.40)

Στεφάνου θ. Εἰρόν : **Ὁ Αἰσώδης ἐν Τουρκίᾳ**, ἥτοι *Σκηναὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει*. 'Εκδοσις δευτέρα, ἀδεία τοῦ συγγραφέως, ἐν ἣ προσετέθη ἐν τέλει καὶ τὸ δράμα *Ἡ Καταστροφὴ τῶν Γεννητάρων*, Τόμος 2... Δραχ. 5. [5.50]

Στεφάνου θ. Εἰρόν : **Ἡ Ἡρώς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως**, μυθιστορία εἰς δύο τόμους ὁγκώδεις... Δραχ. 4. [4.50]